

Guia de recomanacions pels centres d'activitats marítimes davant la pandèmia de SARS-CoV-2

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Títol: Guia de recomanacions pels centres d'activitats marítimes davant la pandèmia de SARS-COV-2

© Generalitat de Catalunya

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

Web: <http://agricultura.gencat.cat/ca/>

1a edició: Maig 2020

Coordinació:

Servei de Control i Acció Marítims

Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Direcció i realització:

Quantras Consulting, S.L.

ÍNDEX

1. [Introducció](#)
2. [L'entorn laboral enfront el SARS-CoV-2](#)
3. [Mesures organitzatives en els centres de treball](#)
4. [Pla de contingència, comunicació i designació d'un responsable davant els riscos biològics identificats](#)
5. [EPIs: tipologia i normes d'ús i de deposició](#)
6. [Pla de neteja i desinfeccions](#)
7. [Treballadors sensibles](#)
8. [Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció](#)
9. [Centres d'activitats marítimes](#)
10. [Recomanacions generals](#)
11. [Recomanacions específiques](#)
12. [Proposta de cartelleria pels diferents espais](#)
13. [Bibliografia](#)

1. Introducció

El coronavirus SARS-CoV-2 es un virus nou, desconegut anteriorment en la patologia humana, que pertany a la família Coronaviridae. El reservori d'aquests virus és animal i alguns coronavirus tenen la capacitat de transmetre's a les persones. Es pensa que els primers casos humans es van deure al contacte amb un animal infectat. De persona a persona es transmet per via respiratòria a través de les gotes respiratòries de més de 5 micres, quan el malalt presenta simptomatologia respiratòria (tos i esternuts). Fins al moment, no hi ha evidències que es pugui transmetre des de persones infectades asimptomàtiques. La transmissió aèria per nucli de gotetes o aerosols (capaç de transmetre's a una distància de més de 2 metres) no ha estat demostrada per al SARS-CoV-2. El període d'incubació pot variar entre 2 i 14 dies.

La Llei 31/1995 de 8 de novembre de Prevenció de Riscos Laborals estableix l'obligació de les empreses de protegir als treballadors de tots els riscos originats en el treball, obligant a analitzar les diferents tasques desenvolupades pels treballadors des de tots els punts de vista. La situació sanitària actual fa que s'hagi d'incorporar el risc de contagi del SARS-COV-2 en les avaluacions laborals que s'han de dur a terme, prenent consciència de la importància de fer un anàlisi acurat de les diferents situacions que es poden manifestar. Les empreses han de comprometre's a disposar en tot moment de recursos econòmics, materials i estratègics, per tal de poder executar les tasques laborals en les condicions de màxima seguretat.

El present document té per objecte oferir recomanacions sobre els procediments correctes de mitigació de riscos per a l'emergència de la COVID-19 tant per treballadors com per clients/usuaris als diferents espais dels CAM's (Centres d'Activitats Marítimes). Per tant, es proporcionen principis comuns que permetran a tots els espais dels CAM's establir un pla de continuïtat i recuperació de les activitats econòmiques amb la major seguretat i garantia sanitària per als treballadors i pels usuaris/clients. Les recomanacions recollides en aquesta Guia haurien de ser mantingudes tot i la progressió de la situació sanitària global per tal de continuar oferint serveis de qualitat.

Sens dubte, son moments d'incertesa i de inseguretat des de tots els punts de vista, però s'ha d'intentar aprofitar la situació per tal de replantejar els models de negoci i incorporar a la cultura empresarial nous criteris tècnics, organitzatius i de seguretat que permetin arribar a un públic més ampli.

Aquest document es configura com un punt de partida, i el seu contingut haurà d'adaptar-se a les instruccions sanitàries que, en funció de l'evolució de la situació, dictaminin les autoritats corresponents.

La Guia s'ha elaborat partint de les recomanacions i directrius establertes per les diferents autoritats sanitàries internacionals, nacionals i autonòmiques, així com les administracions competents amb matèria de treball, seguretat marítima i aspectes portuaris.

2. L'entorn laboral enfront el SARS-CoV-2

En l'entorn laboral les mesures preventives que s'han de posar en marxa per tal de controlar la situació sanitària actual s'emmarquen dins del "Reial decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball".

Atès que el contacte amb el virus pot afectar a qualsevol entorn, correspon a les empreses avaluar el risc d'exposició i seguir les recomanacions que en particular emeti el servei de prevenció contractat, seguint sempre les pautes i recomanacions formulades per les autoritats sanitàries.

Qualsevol mesura de protecció ha de garantir que es protegeixi adequadament al treballador d'aquells riscos per a la seva salut o la seva seguretat que no puguin evitar-se o limitar-se prou mitjançant la utilització de mitjans de protecció col·lectiva o l'adopció de mesures d'organització del treball.

D'acord amb la informació disponible, les dues vies principals de transmissió del virus de la COVID-19 són el contacte i les excrecions respiratòries. Aquestes es generen quan una persona infectada tos o esternuda. Qualsevol persona que es trobi a prop (a menys d'un metre) d'una altra que presenti símptomes respiratoris, com a tos o esternuts, s'exposa a aquestes excrecions respiratòries potencialment infectants. A més, aquestes excrecions es podrien dipositar en superfícies on el virus pot romandre actiu, la qual cosa significa que l'entorn immediat d'una persona infectada pot ser una font de transmissió (transmissió per contacte).

De forma general, tenint en compte les vies de transmissió descrites, els equips de protecció individual proposats com a imprescindibles en l'entorn de treball dels CAMs són la mascareta i els guants, sempre combinats amb mesures d'higiene personal correctes:

- Realitzar una higiene de mans repetitiva, amb productes adequats i almenys durant 20 segons.
- Cobrir-se el nas i la boca amb un mocador en tossir i esternudar, i rebutjar-lo a un contenidor d'escombraries amb tapa i pedal. Si no es disposa de mocadors emprar la part interna del colze per a no contaminar les mans.
- Mantenir la distància social establerta per les autoritats sanitàries i laborals, evitant el contacte directe amb altres persones sempre que sigui possible.
- Evitar tocar-se els ulls, el nas i la boca quan s'utilitzin els EPIs obligatoris.
- Implantar mesures de control i neteja de les zones comuns, incidint en la neteja i desinfecció de tots els punts que s'hagin identificat com a problemàtics (portes, eines, escales, ascensors, equips compartits, etc).
- Ventilar freqüentment tots els locals tancats per tal de facilitar la renovació d'aire.

3. Mesures organitzatives en els centres de treball

Per tal de poder oferir un servei de qualitat als clients i alhora garantir la realització dels treballs de forma segura per tots els treballadors dels centres, es proposa la posada en marxa de tres tipus de mesures organitzatives:

Mesures de caràcter estratègic

- Contemplar possibilitats de redistribució de tasques i/o teletreball sempre que sigui possible.
- Fixar els valors màxims d'aforament de cada espai i vigilar-ne en tot moment el compliment.
- Afavorir les esperes i les activitats a l'aire lliure, continuant amb el manteniment de les distàncies de seguretat fixades per l'Administració.
- Disposar els llocs de treball, organitzar els itineraris i la distribució d'espais (mobiliari, prestatgeries, passadissos, etc.) al centre de treball, sempre que sigui possible, amb l'objectiu de garantir el manteniment de la distància de seguretat de 2 metres entre treballadors i clients/usuaris.
- Establir plans de continuïtat de l'activitat estudiant diferents escenaris, per exemple, episodis amb alts nivells de baixes laborals de treballadors, increment del risc de transmissió en el lloc de treball, rebrots dels nivells de contagi en la població general, etc.

Mesures de protecció col·lectiva

- Implantar barreres físiques de separació entre treballadors i clients/usuaris, que dificultin el contacte, mitjançant intèrfons, finestretes, mampares, cortines transparents, etc.
- Delimitació horitzontal pel manteniment de distància en taulells, finestretes d'atenció, etc. amb senyals

Mesures de protecció personal

- Proporcionar els EPIs establerts com a obligatoris a tots els treballadors i obligar a tots els clients/usuaris a utilitzar-ne els que corresponguin per cada espai i/o activitat.
- Informar i formar a tots els treballadors en l'ús, manteniment i deposició dels EPIs utilitzats durant la jornada laboral
- Facilitar recursos per tal de poder realitzar una higiene de mans freqüent durant la jornada laboral.

4. Pla de contingència, comunicació i designació d'un responsable davant els riscos biològics identificats

Un pla de contingència és un conjunt de procediments i instruccions que determinen el funcionament d'una Empresa quan per culpa d'algun incident concret es veu alterat el seu funcionament habitual. El pla de contingència és elaborat per a fer front únicament a un determinat tipus de risc o contingència, convertint-se així en part del Pla d'Emergència de cada empresa.

Per tal de facilitar la identificació dels riscos biològics existents als centres de treball i posar en marxa les mesures establertes al Pla de contingència definit, es requereix **nomenar una persona responsable** amb formació i capacitat de decisió suficient per poder prendre les decisions necessàries.

En el moment actual, la necessitat del pla de contingència ve motivada per l'emergència ocasionada pel risc comunitari que suposa la pandèmia provocada pel COVID-19. Aquest Pla serà utilitzat pel responsable nomenat a cada centre de treball per a planificar i adoptar les mesures necessàries per a eliminar o minimitzar en tot el possible la potencial exposició al SARS-CoV-2, establint:

- Mesures tècniques, humanes i organitzatives a tenir en compte abans que es materialitzi l'amenaça en el centre de treball.
- Mesures tècniques, humanes i organitzatives necessàries durant la materialització de l'amenaça o immediatament després de la seva finalització, amb la finalitat de pal·liar els efectes adversos.
- Mesures tècniques, humanes i organitzatives després de materialitzada i controlada l'amenaça.

És molt important que el Pla de Contingència contempli clarament instruccions i responsabilitats precises, per la qual cosa hauran de quedar definits:

- Quins recursos materials són necessaris.
- Què persones/càrrecs estan implicades en el compliment del pla i quines són les responsabilitats concretes d'aquestes persones/càrrecs dins del pla.
- Quina normativa, protocols i/o instruccions d'actuació han de seguir-se

Un cop definit el Pla de Contingència, cada responsable de centre haurà de comunicar a tota la resta de treballadors, empreses concurrents i clients/usuaris, si es considera necessari, el contingut del document

5. EPIs: tipologia i normes d'ús i de deposició

Un cop revisades les avaluacions de riscos de tots els llocs de treball davant de la situació sanitària present i tenint en compte les obligacions establertes per les autoritats sanitàries, s'haurà de fixar els EPIs necessaris per a cada treballador, en funció de les tasques desenvolupades.

Els EPIs establerts com a obligatoris hauran d'estar disponibles pels treballadors en tot moment i, alhora, s'haurà de proporcionar informació i formació sobre l'ús, manteniment i disposició dels EPIs corresponents.

D'acord al que s'estableix en el "Reial decret 773/1997", els equips de protecció individual utilitzats en l'entorn laboral hauran d'estar certificats sobre la base del "Reglament (UE) 2016/425 relatiu als equips de protecció individual", la qual cosa queda evidenciada pel marcatge CE de conformitat.

De manera general, les recomanacions respecte els EPIs són:

-Utilitzar EPIs d'un sol ús, o si no és així, que puguin desinfectar-se després de l'ús, seguint les recomanacions del fabricant.

-Triar-los de tal manera que es garanteixi la màxima protecció amb la mínima molèstia per a l'usuari, revisant la talla, disseny o grandària per tal que s'adapti adequadament.

-Realitzar una correcta col·locació dels EPIs per a evitar possibles vies d'entrada de l'agent biològic.

-Controlar la retirada dels EPIs per a evitar el contacte amb zones contaminades i/o dispersió de l'agent infecciós.

A continuació, es descriuen els EPIs que podrien ser necessaris, així com les característiques o aspectes dels mateixos que poden ser destacables en l'entorn laboral que ens ocupa. No es tracta d'una descripció de tots els EPIs que poden protegir enfront de un risc biològic, sinó dels indicats en el cas del personal potencialment exposat als CAMs. La revisió de l'avaluació de riscos que haurà de realitzar cada Servei de Prevenció davant la situació sanitària actual permetrà precisar la necessitat d'altres equips de protecció individual.

- Mascaretes. Hi ha diferents tipus (quirúrgiques, higièniques FFP2, KN95, FFP3) en funció del nivell de protecció que ofereixen. És molt important desinfectar-se les mans abans de col·locar-se la mascareta i no s'ha de manipular mentre es troba col·locada.
- Guants. Hi ha de diferents materials, amb nivells de protecció diferents

Després de l'ús dels EPIs, ha d'assumir-se que aquests poden estar contaminats i convertir-se en nou focus de risc. Per tant, un procediment inapropiat de retirada pot provocar l'exposició dels usuaris. És imprescindible doncs elaborar i implementar una seqüència de col·locació i retirada de tots els equips. Els EPIs han de col·locar-se abans d'iniciar qualsevol activitat probable de causar exposició i ser retirats únicament després d'estar fora de la zona d'exposició. S'ha d'evitar que els EPIs siguin una font de contaminació, per exemple, deixant-los sobre superfícies de l'entorn una vegada que han estat retirats.

Després de la retirada, els EPIs d'un sol ús han de col·locar-se en els contenidors adequats de deixalles i ser tractats com es determini a la legislació vigent. Si no es pot evitar l'ús d'EPIs reutilitzables, aquests s'han de recollir en contenidors o bosses adequades i descontaminar-los usant el mètode indicat pel fabricant abans de guardar-los. El mètode ha d'estar validat com a efectiu contra el virus i ser compatible amb els materials dels EPIs, de manera que es garanteixi que no es danya i per tant la seva efectivitat i protecció no resulta compromesa.

Els EPI's han de ser emmagatzemats adequadament, seguint les instruccions del fabricant, de forma que s'evitin danys accidentals o contaminació dels equips.

6. Pla de neteja i desinfeccions

És recomanable que cada empresa disposi d'un pla de neteja i desinfecció tenint en compte l'avaluació dels riscos, identificant com a mínim:

-Neteja i desinfecció de superfícies: no està clar quant temps pot sobreviure el virus en les superfícies, però la informació preliminar suggereix que pot sobreviure durant molt de temps. Per tant, és necessari netejar totes les superfícies i desinfectar-les amb freqüència, especialment les que han estat tocades directament de diverses persones: poms de portes i finestres, interruptors de llum, aixetes, teclats, etc. Pot ser pràctic crear una llista de tots els espais i les superfícies a desinfectar.

-Neteja i desinfecció de materials i mitjans de transport: ha de determinar-se el protocol de neteja per a aquells materials i mitjans de transport que s'utilitzin pels clients i/o treballadors (p.e armilles, neoprens, embarcacions) identificant el material i explicant la forma en la qual es realitza la neteja, desinfecció i magatzematge.

-Productes de neteja: s'utilitzaran productes desinfectants amb activitat viricida que es troben en el mercat i que han estat autoritzats i registrats pel Ministeri de Sanitat (https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf)

-S'ha de disposar d'un registre diari de les neteges realitzades. L' empresa ha d'assegurar l'estoc de productes de neteja i d'equips de protecció per a la seva disponibilitat en tot moment.

-En instal·lacions tancades no climatitzades, es recomana maximitzar la ventilació i/o l'extracció i renovació de l'aire interior. En instal·lacions tancades i climatitzades, es recomana mantenir la climatització en una temperatura ambient entre 23 – 26 °C, assegurant una renovació de l'aire suficient (com a mínim , de manera diària i per espai de cinc minuts). En cas que es disposi d'aire condicionat , s'han de revisar els filtres i netejar les reixetes de manera periòdica.

-Les papereres han de disposar de bossa interior i tapa d'accionament no manual. La seva recollida ha de realitzar-se en condicions de seguretat, de manera que les bosses quedin tancades i siguin traslladades al punt de recollida de residus.

7. Treballadors sensibles

El servei sanitari del SPA (Servei de Prevenció Aliè) contractat per cada empresa ha d'avaluar l'existència de treballadors especialment sensibles en relació a la infecció de coronavirus SARS-CoV-2, establir la naturalesa d'especial sensibilitat de cada persona i emetre informe sobre les mesures de prevenció, adaptació i protecció.

Amb l'evidència científica disponible a data 2 de juny de 2020 (Informació científica-tècnica sobre el COVID-19, del Ministeri de Sanitat; ECDC; CDC), el Ministeri de Sanitat ha definit com a grups vulnerables per a COVID-19 les persones amb malaltia cardiovascular, inclosa hipertensió, malaltia pulmonar crònica, diabetis, insuficiència renal crònica, immunodepressió, càncer en fase de tractament actiu, malaltia hepàtica crònica severa, obesitat mòrbida (IMC>40), embaràs i majors de 60 anys.

8. Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció

No podran incorporar-se als seus llocs de treball els següents treballadors:

- Treballadors que en el moment de la reobertura de l'establiment estiguin en aïllament domiciliari per tenir diagnòstic de COVID-19 o tinguin algun dels símptomes compatibles amb el COVID-19
- Treballadors que, no tenint símptomes, es trobin en període de quarantena domiciliària per haver tingut contacte amb alguna persona amb símptomes o diagnosticada de COVID-19

En el cas que un treballador comenci a tenir símptomes compatibles amb la malaltia (tos, febre, sensació de falta d'aire, etc...) o hagi estat en contacte amb una persona diagnosticada, cal avisar als serveis sanitaris.

Fins l'arribada dels serveis sanitaris, es recomana a la persona afectada romandre en una habitació aïllada, en calma, amb bona ventilació, preferiblement a l'exterior i amb la porta tancada. Si això no és possible romandrà en un extrem de la sala a més de 2 metre d'altres persones i si és possible amb separació física mitjançant mampares o pantalles.

9. Centres d'activitats marítimes

Per analitzar els possibles riscos sanitaris de les diferents activitats dutes a terme als Centres d'Activitats Marítimes (CAM), s'ha fet una classificació de les mateixes en funció de les zones utilitzades:

CAM	Zona a utilitzar	Activitat
Acadèmia Nàutica	Oficines	Atenció client on line
		Atenció client presencial
	Altres instal·lacions	Aules de formació presencial
		Aules de formació on line
		Vestuaris
	Zones portuàries	Accés a embarcació de pràctiques
	Medi marí	Realització de pràctiques
Centre Nàutic	Oficines	Atenció client on line
		Atenció client presencial
	Altres instal·lacions	Aules de formació
		Botigues i exposicions
		Zones de manteniment
		Vestuaris
		Magatzems
		Zones neteja equips
	Zones portuàries	Accés a embarcació de transport
	Platges	Accés a l'aigua
	Medi marí	Transport de viatgers
		Navegació embarcació
		Navegació moto aquàtica
		Navegació vela
		Artefactes estirats (esquí, banana, etc.)
		Artefactes flotants (caiaç, pàdel surf, etc)
Centre Immersió	Oficines	Pesca recreativa (xàrter pesca)
		Atenció client on line
	Altres instal·lacions	Atenció client presencial
		Aules de formació
		Centres de càrrega d'aire
		Lloguer de material
		Zones de manteniment
		Vestuaris
		Zones neteja equips
	Zones portuàries	Accés a embarcació de transport
	Platges	Accés a l'aigua
	Medi marí	Transport de viatgers
		Formació immersió
		Sortida guiada

Es tracta d'un llistat d'activitats genèriques, susceptibles de ser interpretades per cada empresa, tenint en compte les circumstàncies particulars de cadascuna. Per tant, en cada cas s'haurà de cercar l'activitat més semblant, per tal de poder fer una interpretació dels riscos identificats i les mesures preventives suggerides.

En el cas d'activitats singulars desenvolupades als CAMs i no esmentades en aquest llistat (per exemple, zones de restauració, botigues, zones d'exposicions, tallers, etc), consultar els documents específics redactats per les Administracions sectorials corresponents.

10. Recomanacions generals

A continuació, es detallen les recomanacions a seguir als diferents espais i zones dels CAMs, diferenciant entre les obligacions corresponents als clients/usuaris i les proposades per treballadors/empreses, distingint entre les recomanacions per abans, durant i després d'oferir els serveis corresponents:

10.1. Recomanacions generals per clients/usuaris

ABANS	Planificar tots els serveis amb un mínim d'antelació per tal de poder rebre via electrònica tota la informació de seguretat que s'haurà de respectar.
	No realitzar les activitats programades en cas de patir símptomes compatibles amb una infecció de SARS-COV-2.
DURANT	Mantenir en tot moment la distància de seguretat establerta per a cada zona i servei i utilitzar mascaretes sempre que així ho indiquin les autoritats sanitàries.
	No participar en activitats que superin els aforaments previstos.
	Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre.
	Seguir les instruccions establertes en l'ús de vestuaris i lavabos, minimitzant en tot moment el contacte amb superfícies i controlant els objectes d'higiene personal.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants sempre que el personal del centre així ho determini.
	Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat.
	Realitzar sempre que sigui possible els pagaments utilitzant serveis electrònics, minimitzant l'ús de diners en efectiu.
DESPRÉS	Al final del servei, dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes.
	Valorar la qualitat del servei ofert, incloent la valoració higiènica i sanitària i, si es considera necessari, comunicar la valoració a l'empresa.

10.2. Recomanacions generals per empreses i treballadors

ABANS	Potenciar el teletreball en tots els casos que sigui possible. En cas de treballs presencials, organitzar els accessos, els torns i els espais per minimitzar la coincidència de treballadors i poder mantenir la distància social establerta en tot moment. Intentar fer coincidir sempre el mateix grup de treballadors, evitant rotacions de grups.
	Planificar els serveis amb un mínim d'antelació per tal de poder fer arribar a tots els clients/usuaris tota la informació de seguretat que hauran de respectar (itineraris a seguir, personal de suport, EPIs obligatoris, mesures d'higiene obligatòries i aforaments permesos). Revisar la informació enviada de forma periòdica per tal d'actualitzar-la a les situacions canviants que es vagin produint.
	Respectar les restriccions al bany a les platges qualificades de categoria "Insuficient" segons els anàlisis periòdics realitzats per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA).
	Disposar de mampares separadores a tots els punts d'atenció a clients/usuaris que sigui possible.
	Senyalitzar a tots els espais els aforaments permesos (marques horitzontals), els EPIs obligatoris i les mesures higièniques necessàries pel correcte desenvolupament dels serveis.
	Prohibir l'accés a qualsevol treballador i/o client/usuari en cas de detectar-ne símptomes compatibles amb una infecció de SARS-COV-2.
	Realitzar un control i seguiment acurat de les tasques de neteja realitzades a cada espai, establint zones de neteja obligatòries, freqüències i productes químics utilitzats.
	Disposar d'un espai on s'emmagatzemin tots els materials i equips rebuts des de l'exterior de les instal·lacions per tal de netejar-los i desinfectar-los adequadament abans de poder ser utilitzats.
	Minimitzar l'ús de zones o estris que puguin ser compartits per clients/usuaris i/o treballadors (màquines expenedores, fonts d'aigua, màquines de cafè, revistes i publicacions de lliure accés, etc.).
	Potenciar l'ús exclusiu de vehicles, eines, equips i/o material de treball i vestuari per part de cada treballador i/o client/usuari i programar-ne adequadament la neteja i desinfecció abans de tornar a utilitzar-los.
DURANT	Nomenar un treballador responsable de la implantació i revisió de les mesures de seguretat establertes per controlar els riscos biològics.
	Coordinar els treballs i les mesures de seguretat establertes sempre amb el Servei de Prevenció Aliè (SPA) contractat per l'empresa.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants de forma habitual durant el torn de treball, accentuant-ho sempre que hi hagi contacte amb altres treballadors, clients/usuaris i/o superfícies.
	Organitzar els serveis de forma que es minimitzi el contacte dels clients/usuaris amb treballadors o altres clients/usuaris. No autoritzar l'estada a les instal·lacions d'acompanyants dels clients/usuaris.
	Mantenir les portes obertes per minimitzar el contacte continu amb tiradors comuns. Minimitzar l'ús d'ascensors i, en cas d'haver d'utilitzar-los, prioritzar-ne l'ús individual. A les escales, informar de la prohibició d'utilitzar els passamans.
	Minimitzar l'ús de vehicles pel trasllat de clients/usuaris. En cas d'utilitzar vehicles, seguir en tot moment les recomanacions corresponents en cada cas establertes per les Autoritats sanitàries.
	Als vestuaris i zones equivalents, disposar de contenidors específics pels objectes personals de cada usuari, que hauran de ser desinfectats després del servei.
	Als lavabos i zones equivalents, disposar sempre que sigui possible d'aixetes i dispensadors de sabó i desinfectants automàtics i paper per l'assecat de mans. També disposar de papereres amb sistema d'obertura amb pedal i doble bossa de recollida.

DESPRÉS	Col·locar a la zona de sortida de cada servei contenidors específics pels EPIs residuals i gestionar-los tal i com estableix la normativa aplicable. Disposar de senyalització sobre com retirar-se i dipositar mascaretes i guants protectors.
	Ventilar i renovar l'aire de totes les estances tancades almenys un cop al dia. Reforçar la neteja dels filtres d'aire i augmentar el nivell de ventilació dels sistemes de climatització.
	Fer una gestió adequada de la roba utilitzada durant les hores de treball (es recomana rentar i/o desinfectar de forma separada a la roba no professional)
	Netejar i desinfectar adequadament tots els equips, eines i vestuari utilitzat pels clients abans d'oferir el servei a nous usuaris.
	Facilitar als clients/usuaris qüestionaris de satisfacció sobre els serveis oferts. Analitzar les respostes obtingudes i tenir en compte les recomanacions i crítiques per tal de millorar els serveis proposats.

11. Recomanacions específiques

A continuació, es detallen les recomanacions específiques per les activitats de navegació i immersió que es recomana implantar als diferents espais i zones dels CAMs:

11.1. Navegació (embarcacions i estris flotants)

- Respectar en totes les etapes de la navegació i en totes les modalitats (privada, lloguer i/o xàrter) l'aforament màxim fixat en cada moment per les Administracions sanitàries. Tenir en compte que els valors es poden veure incrementats en cas de residents en un mateix domicili.
- Respectar en tot moment (accés a les embarcacions, viatge i estada i desembarcament) tant les distàncies mínimes de seguretat entre persones, l'ús dels EPIs que s'estableixin com a obligatoris i la neteja i desinfecció dels equips i espais.
- Incorporar en el disseny de la travessa, el sistema de control i seguiment de les tasques de neteja establertes per cada espai, equip i eina, establint zones de neteja obligatòries (passamans, escales, timó, comandaments, ràdio, teclats, etc), freqüències i productes químics utilitzats.
- Establir un sistema de control i seguiment acurat de la neteja i desinfecció de la roba tècnica utilitzada per cada servei, de forma que es garanteixi la seguretat de clients/usuaris i altres treballadors.
- Evitar i/o minimitzar l'ús de camarots i altres zones susceptibles de suposar risc de compartició d'espais per diferents usuaris.

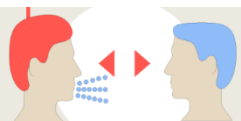
11.2. Immersió

- Desinfectar els equips llogats després d'haver estat utilitzats per un client/usuari seguint estrictes protocols de seguretat.
- Mantenir separades i clarament senyalitzades les àrees de devolució dels equips usats d'aquelles en les quals els equips ja desinfectats s'emmagatzemen.
- Prohibir l'accés als clients en l'àrea on s'emmagatzemen els equips ja desinfectats. Lliurar-los directament als clients.
- Transportar els equips llogats en contenidors individuals i marcats amb el nom de cada client.
- Una vegada desinfectats, transportar els equips de manera segura, per exemple protegint la màscara, els dispensadors i els tubs respiradors dins de bosses tancades.
- Abans de tocar el material i procedir al muntatge dels equips, recordar als clients/usuaris i al personal que es desinfectin les mans conforme als protocols establerts en cada espai.
- No permetre la compartició d'equips entre diferents usuaris sense que hagin estat prèviament desinfectats.
- L'aclarit, neteja i desinfecció dels diferents elements dels equips de lloguer es realitzaran exclusivament pel personal del centre de busseig i en piletes específiques (no comuns) mitjançant el sistema d'immersió amb un desinfectant autoritzat.
- Respectar en tot moment (accés a les zones de lloguer, muntatge d'equips, vestuaris, accés a les embarcacions, viatge i estada i desembarcament) tant les distàncies mínimes de seguretat entre persones, l'ús dels EPIs que s'estableixin com a obligatoris i la neteja i desinfecció dels equips i espais.

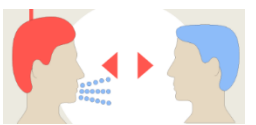
12. Proposta de cartelleria pels diferents espais

- A. Cartell d'accés a les instal·lacions
- B. Cartell per les zones d'activitats a l'aire lliure
- C. Cartell per les zones de formació en aules tancades o en zones acotades
- D. Cartell per les zones de lloguer i retorn de material
- E. Cartell pels magatzems, zones de manteniment i zones de càrrega d'aire
- F. Cartell pels vestuaris i lavabos
- G. Cartell amb instruccions per retirar i dipositar adequadament els EPIs utilitzats
- H. Cartell amb instruccions per rentar-se adequadament les mans

MENDACIONS AL CONTRATAR UN SERVICIO EN LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

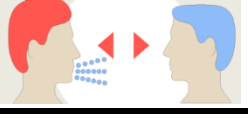
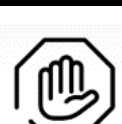
ABANS ANTES		Planificar amb un mínim d'antelació els serveis per poder rebre via electrònica tota la informació de seguretat que s'ha de conèixer. Planificar con un mínimo de antelación los Servicios para poder recibir via electrónica toda la información sobre Seguridad que se debe conocer.
		No realitzar les activitats programades en cas de patir símptomes compatibles amb una infecció de COVID19. No realizar las actividades programadas en caso de padecer síntomas compatibles con una infección de COVID19.
DURANT DURANTE		Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada per a cada zona i servei. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada para cada zona y servicio.
		No participar en activitats que superin els aforaments previstos. No participar en actividades que superen los aforos previstos.
		Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre. Utilizar los EPIs establecidos para cada zona y servicio siguiendo las normas indicadas por los trabajadores del centro.
		Seguir les instruccions establertes en l'ús de vestuaris i lavabos, minimitzant en tot moment el contacte amb superfícies i controlant els objectes d'higiene personal. Seguir las instrucciones establecidas en el uso de vestuarios y lavabos, minimizando en todo momento el contacto con superficies y controlando los objetos de higiene personal.
		Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants sempre que el personal del centre així ho determini. Lavarse las manos y utilizar productos desinfectantes siempre que el personal del centro así lo establezca.
		Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona. Respetar en todo momento las normas de seguridad establecidas en cada zona.
		Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar durante el servicio contratado.
		Realitzar sempre els pagaments utilitzant serveis electrònics, evitant l'ús de diners en efectiu. Realizar siempre los pagos utilizando medios electrónicos, evitando el uso de dinero en efectivo.
		Al final del servei, dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes. Al final del servicio, depositar los EPIs utilizados en los contenedores habilitados, siguiendo las normas de seguridad establecidas.
		Valorar la qualitat del servei ofert, incloent la valoració higiènica i sanitària. Valorar la calidad del servicio ofrecido, incluyendo la valoración higiénica y sanitaria.

RECOMANACIONS PER LES ACTIVITATS REALITZADES A L'AIRE LLIURE ALS CENTRES D'ACTIVITATS MARÍTIMES RECOMENDACIONES PARA LAS ACTIVIDADES REALIZADAS AL AIRE LIBRE EN LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

	No realitzar les activitats programades en cas de patir símptomes compatibles amb una infecció de COVID19. No realizar las actividades programadas en caso de padecer síntomas compatibles con una infección de COVID19.
	Seguir els itineraris marcats per l'accés i la sortida a les zones on es desenvoluparà l'activitat. Seguir los itinerarios marcados para el acceso y la salida de las zonas en las que se realizará la actividad.
	Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada per a cada zona i servei, sempre seguint les instruccions dels treballadors del centre. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada para cada zona y servicio, siguiendo siempre las instrucciones de los trabajadores del centro.
	Conèixer els aforaments previstos per cada servei i no participar en cas que es superin. Conocer los aforos previstos para cada servicio y no participar en caso de ser superados.
	Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre. Utilizar los EPIs establecidos para cada zona y servicio siguiendo las normas indicadas por los trabajadores del centro.
	Minimitzar en tot moment el contacte amb superfícies i controlar els objectes personals. Minimizar en todo momento el contacto con superficies y controlar los objetos personales.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants sempre que el personal del centre així ho determini. Lavarase las manos y utilizar productos desinfectantes siempre que el personal del centro así lo establezca.
	Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona. Respetar en todo momento las normas de seguridad establecidas en cada zona.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar durante el servicio contratado.
	Al final del servei, dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes. Al final del servicio, depositar los EPIs utilizados en los contenedores habilitados, siguiendo las normas de seguridad establecidas.

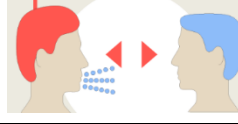
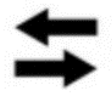
RECOMANACIONS PER LES ZONES DE FORMACIÓ DELS CENTRES D'ACTIVITATS MARÍTIMES

RECOMENDACIONES PARA LAS ZONAS DE FORMACIÓN DE LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

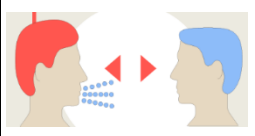
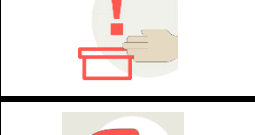
	No realitzar les activitats programades en cas de patir símptomes compatibles amb una infecció de COVID19. No realizar las actividades programadas en caso de padecer síntomas compatibles con una infección de COVID19.
	Seguir els itineraris marcats per l'accés i la sortida a les zones on es desenvoluparà l'activitat. Seguir los itinerarios marcados para el acceso y la salida de las zonas en las que se realizará la actividad.
	Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada per a cada zona i servei. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada para cada zona y servicio, siguiendo siempre las instrucciones de los trabajadores del centro.
	Conèixer els aforaments previstos per cada servei i no participar en cas que es superin. Conocer los aforos previstos para cada servicio y no participar en caso de ser superados.
	Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre. Utilizar los EPIs establecidos para cada zona y servicio siguiendo las normas indicadas por los trabajadores del centro.
	Minimitzar en tot moment el contacte amb superfícies i controlar els objectes personals. Minimizar en todo momento el contacto con superficies y controlar los objetos personales.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants sempre que el personal del centre així ho determini. Lavarase las manos y utilizar productos desinfectantes siempre que el personal del centro así lo establezca.
	Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona. Respetar en todo momento las normas de seguridad establecidas en cada zona.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar durante el servicio contratado.
	Al final del servei, dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes. Al final del servicio, depositar los EPIs utilizados en los contenedores habilitados, siguiendo las normas de seguridad establecidas.

RECOMANACIONS PER LA HIGIENE DE MANS ALS CENTRES D'ACTIVITATS MARÍTIMES

RECOMENDACIONES PARA LA HIGIENE DE MANOS EN LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

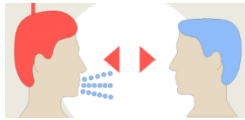
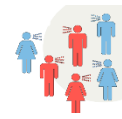
	Seguir els itineraris marcats per l'accés i la sortida a les zones de lloguer de material. Seguir los itinerarios marcados para el acceso y la salida de las zonas en las que se realizará la actividad.
	Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada per a cada zona i servei. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada para cada zona y servicio.
	Recollir i entregar el material llogat en els espais degudament senyalitzats. Recoger y entregar el material alquilado en los espacios debidamente señalizados.
	Prohibit accedir a la zona de desinfecció dels materials llogats. Prohibido acceder a la zona de desinfección de los materiales alquilados.
	Conèixer els aforaments previstos per cada servei i no participar en cas que es superin. Conocer los aforos previstos para cada servicio y no participar en caso de ser superados.
	Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre. Utilizar los EPIs establecidos para cada zona y servicio siguiendo las normas indicadas por los trabajadores del centro.
	Minimitzar en tot moment el contacte amb superfícies i controlar els objectes personals. Minimizar en todo momento el contacto con superficies y controlar los objetos personales.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants sempre que el personal del centre així ho determini. Lavarse las manos y utilizar productos desinfectantes siempre que el personal del centro así lo establezca.
	Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona. Respetar en todo momento las normas de seguridad establecidas en cada zona.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar durante el servicio contratado.
	En cas de ser necessari, dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes. En caso de ser necesario, depositar los EPIs utilizados en los contenedores habilitados, siguiendo las normas de seguridad establecidas.

RECOMANACIONS PER A MAGATZEMS, ZONES DE MANTENIMENT I ZONES DE CÀRREGA DELS CENTRES D'ACTIVITATS MARÍTIMES
 RECOMENDACIONES PARA ALMACENES, ZONAS DE MANTENIMIENTO Y ZONAS DE CARGA DE LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

	Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada amb altres treballadors i amb clients/usuaris. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada respecto a otros trabajadores y clientes/usuarios.
	Prohibir l'accés a personal no autoritzat. Sempre que sigui possible, minimitzar la compartició d'espais entre treballadors. Prohibir el acceso a personal no autorizado. Siempre que sea posible, minimizar la compartición de espacios entre trabajadores.
	Utilitzar els EPIs establerts a les normes de seguretat vigents. Utilizar los EPIs establecidos en las normas de seguridad vigentes
	Minimitzar en tot moment el contacte amb superfícies. Minimizar en todo momento el contacto con superficies.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants a l'entrada i la sortida dels espais. Lavarse las manos y utilizar productos desinfectantes al entrar y salir de los espacios.
	Controlar la realització de les tasques de neteja establertes a les normes de seguretat vigents. Controlar la realización de las tareas de limpieza establecidas en las normas de seguridad vigentes.
	Sempre que sigui possible, utilitzar vehicles, eines, equips i/o material de treball i vestuari de forma individual. En cas d'haver de compartir algun element amb altres treballadors, seguir les normes de desinfecció establertes. Siempre que sea posible, utilizar vehículos, herramientas, equipos y/o material de trabajo y vestuario de forma individual. En caso de tener que compartir algun elemento con otros trabajadores, seguir las normas de desinfección establecidas.
	Disposar de contenidors habilitats per disposar els EPIs utilitzats. Disponer de contenedores habilitados para depositar los EPIs utilizados.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar durant el servei contractat. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar durante el servicio contratado.

RECOMANACIONS PER VESTUARIS I LAVABOS ALS CENTRES D'ACTIVITATS MARÍTIMES

RECOMENDACIONES PARA VESTUARIOS Y LAVABOS EN LOS CENTROS DE ACTIVIDADES MARÍTIMAS

	Mantenir en tot moment la distància de seguretat indicada per a cada zona. Mantener en todo momento la distancia de seguridad indicada para cada zona.
	No accedir a vestuaris i lavabos si es superen els aforaments previstos. No acceder a vestuarios y lavabos si se superan los aforos previstos.
	Utilitzar els EPIs establerts per a cada zona i servei seguint les normes indicades pels treballadors del centre. Utilizar los EPIs establecidos para cada zona y servicio siguiendo las normas indicadas por los trabajadores del centro.
	Minimitzar en tot moment el contacte amb superfícies i controlar els objectes personals. Minimizar en todo momento el contacto con superficies y controlar los objetos personales.
	Rentar-se les mans i fer servir productes desinfectants a l'entrada i a la sortida dels vestuaris i lavabos. Lavarse las manos y utilizar productos desinfectantes al entrar y salir de los vestuarios y lavabos.
	Respectar en tot moment les normes de seguretat establertes en cada zona. Respetar en todo momento las normas de seguridad establecidas en cada zona.
	Posar en coneixement del personal del centre qualsevol incompliment de les mesures de seguretat que puguin observar. Poner en conocimiento del personal del centro cualquier incumplimiento de las medidas de seguridad que se pueda observar.
	Dipositar els EPIs utilitzats en els contenidors habilitats, seguint les normes de seguretat establertes. Depositar los EPIs utilizados en los contenedores habilitados, siguiendo las normas de seguridad establecidas.

13. Bibliografia

13.1. Bibliografia - Normativa

- Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la covid-19.
- Reial decret 476/2020, de 27 de març, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19. RD 487/2020, de 10 d'abril
- Reial decret 492/2020, de 24 d'abril, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19.
- Reial decret 514/2020, de 8 de maig, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19.
- Estratègia d'actuació aprovada en data 12.04.2020 per Acord de Govern 57/2020, per tal de contenir la pandèmia generada per la COVID-19, així com les Recomanacions per a empreses i persones treballadores sobre actuacions vinculades a les situacions que es puguin produir per l'efecte del coronavirus SARS-Co-V-2 de data 12.04.2020, consensuat pel Consell de Relacions Laborals de Catalunya.
- Ordre SND/399/2020, de 9 de maig, per a la flexibilització de determinades restriccions d'àmbit nacional, establertes després de la declaració de l'estat d'alarma en aplicació de la fase 1 del Pla per a la transició cap a una nova normalitat
- Ordre TMA/273/2020, de 23 de març, per la qual es dicten instruccions sobre reducció dels serveis de transport de viatgers
- Ordre TMA/400/2020, de 9 de maig, per la qual s'estableixen les condicions a aplicar en la fase I de la desescalada en matèria de mobilitat i es fixen altres requisits per a garantir una mobilitat segura
- Aclariments relatius a les condicions per a l'exercici de la navegació d'esbarjo o esportiva recollides en l'Ordre TMA/400/2020, de 9 de maig, durant les fases 0 i.
- Ordre SND/380/2020, de 30 d'abril, sobre les condicions en les quals es pot realitzar activitat física no professional a l'aire lliure durant la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19
- Ordre SND/388/2020, de 3 de maig, per la qual s'estableixen les condicions per a l'obertura al públic de determinats comerços i serveis, i l'obertura d'arxius, així com per a la pràctica de l'esport professional i federat.
- Ordre TMA/384/2020, de 3 de maig, per la qual es dicten instruccions sobre la utilització de màscares en els diferents mitjans de transport i es fixen requisits per a garantir una mobilitat segura de conformitat amb el pla per a la transició cap a una nova normalitat.
- Acord de Govern GOV/57/2020 d'aprovació de l'estratègia d'actuació i les Recomanacions que s'annexen, hauran d'impulsar les mesures pertinents descrites en el document consensuat de 12.04.2020
- Reial Decret-Llei 10/2020, de 29 de març, que regulava un permís retribuït recuperable per a les persones treballadores por compte aliè, que no prestessin serveis essencials,
- Ordre SND/307/2020, 30 de març, que establia criteris interpretatius per a l'aplicació del Real Decret-Llei esmentat i el model de declaració responsable per facilitar els trajectes necessaris entre el lloc de residència i el de treball, la

- Ordre SND/340/2020, de 12 d'abril, per la qual se suspelen determinades activitats relacionades amb obres d'intervenció en edificis existents en les quals existeixi risc de contagi pel COVID-19 per a persones no relacionades amb aquesta activitat.
- Ordre SND/380/2020, de 30 d'abril, sobre les condicions en les que es pot realitzar activitat física no professional a l'aire lliure durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19
- Ordre SND/388/2020, de 3 de maig, per la que s'estableixen les condicions per l'obertura al públic de determinats comerços i serveis, i l'apertura d'arxius, així com per la pràctica de l'esport professional i federat.
- ACORD GOV/57/2020, de 12 d'abril, pel qual s'aprova l'estratègia d'actuació, davant de les noves mesures de restricció de l'activitat laboral aplicables a partir del 14 d'abril, per tal de contenir la pandèmia generada per la COVID-19 (Annex).
- Resolució SLT/1648/2020 de 8 de juliol, per la que s'estableixen noves mesures en l'ús de mascaretes per la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID19.
- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals.
- Reial decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball.
- Reial decret 773/1997, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització pels treballadors d'equips de protecció individual.
- Reial decret 1591/2009, de 16 d'octubre, pel qual es regulen els productes sanitaris.

13.2. Bibliografia - Notes addicionals

- Recomanacions sobre l'aplicació als ports competència de la Generalitat de Catalunya de les mesures adoptades per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19
- Resposta a la consulta de la Federació Espanyola d'activitats subaquàtiques sobre la pràctica del busseig federat durant les fases de transició a la nova normalitat (Direcció General de la Marina Mercant, 13-05-2020)
- Resposta a la petició d'aclariment del secretari general de l'Associació nacional d'empreses nàutiques en relació amb el desenvolupament de les tasques de manteniment, reparació i construcció d'embarcacions d'esbarjo, incloent la realització de trasllats i proves de mar (Direcció General de la Marina Mercant, 15-04-2020)

13.3. Bibliografia – Protocols publicats per diferents organismes

- ABRE (Associació de Busseig Recreatiu d'Espanya), Protocol COVID sector busseig recreatiu (abril 2020)
- COVID-19 i activitats subaquàtiques (versió actualitzada a 28.04.202), DAN-ABRE
- Protocol de protecció i prevenció per a recuperar l'activitat en el sector nàutic i oferir pràctiques segures enfront de SARS-CoV-2 (CEACNA, ANEN, AEGY, ANAVRE)
- Manual de prevenció i bones pràctiques dels Centres de Busseig vs. COVID-19 - Document de consens preparat pel grup de treball d'iniciativa "COVID-19 i Busseig", fòrum de debat de tots els agents de la indústria del busseig a Espanya, promogut i coordinat per Jordi Atienza (05.05.2020)
- Pla parcial de desconfinament i obertura dels centres educatius per a la realització dels procediments de preinscripció i matrícula escolar i per a la realització de proves d'accés i d'obtenció de títols adreçades a la ciutadania (abril de 2020)
- Recomanacions generals – Pràctica activitats subaquàtiques (FEDAS, abril 2020)

- Protocol FEDAS SARS-COV-2 (FEDAS, 04/05/2020)
- Nota informativa sobre les mesures sanitàries i de seguretat a adoptar en els vaixells pesquers per a fer front al Covid-19 (Ministeri D'Agricultura, Pesca i Alimentació, 23/03/2020)
- Mesures per a la reducció del contagi pel coronavirus SARS-CoV-2 (Institut per a la Qualitat Turística Espanyola (ICTE), maig 2020)
- Directrius de bones pràctiques per a prevenir el risc d'exposició laboral al coronavirus SARS-CoV-2 per activitats/sectors – Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball (28/04/2020)
- Directrius de bones pràctiques en el sector marítim-pesquer - Mesures per a la prevenció de contagis del SARS-CoV-2 - Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball (29 D'ABRIL DE 2020)
- Mesures de seguretat i condicions generals – Secretaria General de l'Esport i de l'Activitat Física (09/05/2020)
- Protocol de mesures addicionals i preventives motivades per la COVID-19 per a la gestió de les aigües de bany (platges i bany interior), zones on es practica el bany, i serveis associats - Temporada de bany 2020 (Departament de Territori i Sostenibilitat ACA)
- Informe sobre transmissió del SARS-CoV-2 a platges i piscines (CSIC, 5 de maig de 2020)
- El turisme de sol i platja en el context de la COVID-19 escenaris i recomanacions (Grup d'Experts de la Xarxa PROPLAYAS, maig 2020)
- Protocol de mesures addicionals i preventives motivades per la COVID-19 per a la gestió de les aigües de bany (platges i bany interior), zones on es practica el bany, i serveis associats
- Recomanacions per a l'obertura de platges i zones de bany després de la crisi del COVID-19, publicat en data 23 de maig de 2020 pel Ministeri de Sanitat.
- Mesures per a la reducció del contagi pel coronavirus SARS-CoV-2 - Instal·lacions nàutic-esportives i Activitats nàutiques (ICTE, juny 2020)
- Mesures per a la reducció del contagi pel coronavirus SARS-CoV-2 - Turisme Actiu i Ecoturisme (ICTE, maig 2020)
- European Centre for Disease Prevention and Control. Infection prevention and control for the care of patients with 2019-nCoV in healthcare settings. ECDC: Stockholm; 2020
- World Health Organization. Infection prevention and control during health care when novel coronavirus (nCoV) infection is suspected. Interim Guidance. WHO: Geneva; 2020.
- Centers for Disease Control and Prevention. Interim Infection Prevention and Control Recommendations for Patients with Confirmed Novel Coronavirus (2019-nCoV) or Patients Under investigation for 2019-nCoV in Health care Settings. CDC: Atlanta; 2020.
- Guia Tècnica del INSST relativa a l'ús d'equips de protecció individual en el treball - Apèndix 6 de la Guia Tècnica del INSST relativa a l'exposició a riscos biològics
- COVID-19 Guia de bones pràctiques per als establiments i treballadors del sector turístic
- Guia per a l'elaboració del pla d'actuació de les empreses o centres de treball enfront d'emergències de 2009 (CCOO, UGT, CEOE i CEPYME), juliol de 2009.
- Especificació UNE0064-1 – Abril 2020 - Màscares higièniques no reutilitzables - Requisits de materials, disseny, confecció, marcat i uso - Part 1: Per a ús en adults

- UNE-EN 149:2001+A1:2010, Dispositius de protecció respiratòria. Mitges màscares filtrants de protecció contra partícules. Requisits, assajos, marcat.
- UNE-EN 14683:2019+AC:2019, Màscares quirúrgiques. Requisits i mètodes d'assaig.
- Recomanacions sobre l'ús de màscares en el context de la COVID-19 - Orientacions provisionals – 6 d'abril de 2020
- Bones pràctiques en els centres de treball, Abril 2020, Ministeri de Sanitat
- UNE-EN 14476. Antisèptics i desinfectants químics. Assaig quantitatiu de suspensió viricida dels antisèptics i desinfectants químics utilitzats en medicina (Llistat de Viricides autoritzats a Espanya per a ús ambiental (TP2), indústria alimentària (TP4) i higiene humana (PT1)).